

Fra Vestfossen sentrum i gamle dager. Til venstre ser vi lokalet «Vidar» og til høyre huset til baker Nils Jacobsen som brant i 1880.

Hard politisk strid i Vestfossen i 1890-årene

Og hvem diktet den festlige «Vestfossvisa»

Av min utklippbok kom jeg over en artikkel om den politiske striden i Vestfossen i 1890-årene. Det kunne kanskje være av interesse å friske opp litt fra den tid. Vi har nok flere vestfossinger som husker fra den tid. Fortelleren er en kjent vestfossing, Andreas Ek, f. 26/6 1876, død 9/6 1962.

Det var jo litt av hvert i 1890-årene, da striden mellom Høyre og Venstre var på det skarpeste, viste det seg ved bedriften at politikken spilte en stor rolle. Den arbeider som sognet til Høyre, hadde gjerne en fordel.

Jeg kan huske at ved et stortingsvalg 1890-årene hadde det vært valgfusk også ble det berammet omvalg - og da Høyre vant dette, holdt Høyre fest i anledningen, og de arbeidere som hadde stemt med Høyre fikk gratis fest og stedfortreder på arbeidsplassen.

Høyre holdt i sitt til lokale «Vidar» i Storgaten (Foss-siden). Venstres lokale var i Arbeiderforeningen i Jernbategaten (Semsiden).

Under denne striden mellom disse to partier, ble det diktet en vise om motstanderne. Etter visen å dømme gikk det mest ut over Høyre.

«VESTFOSSVISA»

Forfatteren er oppgitt å være ukjent. (Mel.: «For Norge kjempers fødelands».)

Vestfossen er en herlig stad,
hvor det er godt å være,
her lever man saa fro og glad
er sin egen herre.
Konstabel har vi lagt oss til,
men ingen arrestkjelder,
og derfor sloss vi som vi vil
de lange vinterkvelder.

Foreninger av alle slag
er kommet rent paa møde,
hver stor og edel samfundssag
vi hjelpe vil paa føde!
Foreninger med blikket vendt
mot konge og mot tronen.

og vi som vil ha præsident
og ut av unionen.

Missjonen har et farlig tag
i byens mange koner.
De løber sammen dag for dag
og ofrer sine kroner.
For sydens sorte morian,
hvis sjæl ei bor fordømmes
maa hus og hjem og egtemann
forglemmes og forsømmes.

Of blir en prest saa folkekjær
at han maa ut og flytte,
da brukes pengene især
til gavn og megen nytte.
Da glemmer man det tapte faar
og Madagaskars helte,
thi presten bør som skrevet staa
ha guld og sølv i belte.

Naar Vidar skjenket akkevit,
da har vi valg i vente,
da faar vi ørebladet frit
ifald vi vil det hente.
Da kommer Høires «Benjamin»
da ser vi Konow springe,
thi Venstre skal faa «Mangelin»
og Askestad paa tinge.

Vort samlag sat vi ofte paa,
men det blev stængt og lukket,
nu har vi faatt de mange smaa,
hvori vor tørst ble slukket.
Naar klokken slog de otte slag,
da tok vi villig hatten.
Nu maa vi lukkes ut mot dag,
men lukkes inn mot natten.

Nu med det første vil vise
søndferdig et mirakel:
De kristelige ynglinge
faar hus og tabernakel,
En prest har fostret den idé
og kvinden stotten sagen.
Jeg undres paa hvad vi faar se
naar kyllingen ser dagen.

Vor stadsmusik var populær
i byen og paa landet.
Den var os dyrebar og kjær
inntil den gik i vandet.
Den faldt for Vidars treske list
og gjorde svenske av sig.
Og det er den som tror forvist
at de har spilt ifra sig.

Naar natten falder med sin ro
og stillhet over staden,
da gaar de sammen to og to
og driver om paa gaden,
den unge frøken med sin ven
og gutten med sin pige.
Men hvor den lber fører hen,
det vil jeg ikke sige.

Naar nu vi gaar til neste valg
maa ingen sitte hjemme,
ei heller drive kjøp og salg
med sin og andres stemme.
For ter du dig for grovt min ven
og vil du Herreh-friste
faar februar se dig igjen
i Haugsund med din liste.

Når Askestads navn er nevnt i Vestfossvisa, kan det ha sin interesse å vite hvem han var.

Født i Røyken 28/5 1860. Snekker av yrke, bosatt i Vestfossen, ble medl. av herredsstyret 1896. Stortingsmann for Buskerud 1898-1900, 1901-03 og 1904-06. Kom på Stortinget 18. juni 1905, idet han rykket opp etter den faste representant, som avgikk ved døden.

Var ansatt ved Vestfos Cell. som snekker. Men rykket snart opp som fungerende formann for snekker- og utearbeidere.

Det er mange vestfossinger som husker Askestad. Han bygde seg en villa på Granløkken. Mine foreldre var nærmeste naboer med Askestad i mange år.

O. E.